

Чернігівський державний педагогічний
університет імені Т.Г. Шевченка

Н.М. Носовець, В.П. Сиченков, Г.А. Хоменко

ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

*Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів-заочників
індустріально-педагогічного факультету*

Чернігів – 2009

УДК

ББК

С 95 **Теорія педагогіки**: Методичні рекомендації для студентів-заочників індустріально-педагогічного факультету /Укладачі Н.М. Носовець, В.П. Сиченков, Г.А. Хоменко. Чернігів: ЧДПУ, 2009. – 15с.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Т.В. Гринь – к.п.н., доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання

М.М. Дідович – к.п.н., доцент кафедри педагогіки, психології та методик викладання фізики і математики

УКЛАДАЧІ:

Н.М. Носовець – к.п.н., доцент, зав. кафедри педагогіки, психології та методики трудового і професійного навчання кафедри педагогіки, психології та методики трудового і професійного навчання

В.П. Сиченков – к.п.н., доцент кафедри педагогіки, психології та методики трудового і професійного навчання

Г.А. Хоменко – ст. викладач кафедри педагогіки, психології та методики трудового і професійного навчання

В посібнику узагальнено досвід роботи кафедри педагогіки, психології та методики трудового і професійного навчання індустріально-педагогічного факультету з керівництва самостійною навчальною роботою студентів-заочників при вивченні курсу „Теорія педагогіки”. Використання методичних рекомендацій надасть допомогу при підготовці до практичних занять, конструюванні усних відповідей, буде корисним при виконанні самостійної роботи в міжсесійний період.

Затверджено до друку Радою індустріально-педагогічного факультету протокол № від березня 2009 р.

ПЕРЕДМОВА

За роки незалежності в Україні на державному рівні визначена науково-обґрунтована система поглядів на стратегію розвитку освіти. Ця стратегія отримала своє правове закріплення в Конституції України, законах України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", "Про позашкільну освіту", "Про професійно-технічну освіту", "Про вищу освіту", у "Національній доктрині розвитку освіти".

Відповідно до Доктрини освіта є основою розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорукою майбутнього України. Вона є найбільш масштабною і людиномісткою сферою українського суспільства, визначальним чинником його політичної, соціально-економічної, культурної та наукової організації. Освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів. Зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені.

В сучасній Україні встановлені такі освітні рівні:

- початкова загальна освіта;
- базова загальна середня освіта;
- повна загальна середня освіта;
- професійно-технічна освіта;
- неповна вища освіта;
- базова вища освіта;
- повна вища освіта.

В названій системі освіти особливе місце займає вища освіта. Вища освіта забезпечує фундаментальну, наукову професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей.

Сучасний розвиток вищої освіти в Україні визначається в контексті європейської інтеграції. Держава чітко визначила орієнтири на входження в освітній простір Європи, до реального приєднання України до Болонського процесу.

Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах, як зазначається в статті 42 закону України "Про вищу освіту" здійснюється за такими формами навчання: денна (очна), вечірня, заочна, дистанційна, екстернатна. Очевидно, що всі названі форми навчання мають свою специфіку в організації навчального процесі. Проте, єдиним для всіх форм навчання є державний стандарт вищої освіти. У відповідності з державним стандартом визначаються:

- освітні рівні вищої освіти: неповна вища освіта, базова вища освіта; повна вища освіта;
- освітньо-кваліфікаційні рівні: молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр.

Важливо зауважити, що кількість студентів, які навчаються на заочній формі навчання значно збільшується. Так, матеріали дослідження Академії педагогічних наук з 1995 до 2000 р. свідчать, що набір студентів на денну форму навчання збільшився майже на 46%, а на заочну форму – в 2,4 рази.

(¹) Вища освіта в Україні: навч. посіб. – К., 2005, с.138.)

Тенденція збільшення кількості студентів заочників спостерігається і на індустріально-педагогічному факультеті ЧДПУ імені Т.Г. Шевченка. Так у 2000 році в процентному відношенні до денної форми навчання студентів-заочників було приблизно 25 %, а в 2008 році це співвідношення складало приблизно 35%.

Самостійна робота студентів є однією із визначальних форм навчального процесу в педагогічному вузі, що нормативно закріплюється в основних державних документах в галузі вищої освіти. Так, в Законі України „Про вищу освіту” (2002 р.) в статті 43 "Форми та види організації навчального процесу" говориться: "Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється у таких формах: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи".

Самостійна робота з курсу "Теорія педагогіки" є основним засобом оволодіння студентами-заочниками першоджерел педагогіки, сучасної науково-педагогічної та методичної літератури, підготовки і написання рефератів, контрольних та курсових робіт.

Як правило, самостійна робота студента починається на лекції і при її доопрацюванні. В ході лекції з педагогіки викладачі ставлять актуальні педагогічні проблеми і намічають шляхи їх рішення. При такій методиці активізується самостійна думка студентів, мотивується поглиблена робота з педагогічною літературою.

Сутність педагогічного керування лектора самостійною роботою студентів полягає в наступному:

- в лекції вказуються основні і допоміжні джерела і дається їх коротка характеристика;
- окремі питання лише ставляться, а їх рішення доручається студентам у процесі самостійного вивчення рекомендованої літератури.

Таким чином, лекція є засобом керування самостійною роботою студентів, що визначає її напрямок і надає самостійній роботі дослідницького характеру.

Після прослуховування лекції доопрацьовується лекційний матеріал в такій послідовності:

- по-перше, уточнити окремі положення, формулювання і цифрові дані;
- по-друге, з'ясувати незрозумілі терміни, поняття, вирази;
- по-третє, внести доповнення навчального матеріалу.

Особливе місце в самостійній роботі займає вивчення першоджерел педагогіки – робіт К.Д. Ушинського, А.С. Макаренка, В.О. Сухомлинського, а також сучасних нормативних документів в галузі освіти.

Даний посібник розроблено з урахування тривалого спостереження за динамікою академічної успішності студентів-заочників, які вивчають курс "Теорія педагогіки". Досвід роботи зі студентами показав доцільність викладу методичного матеріалу в такій послідовності: робота студента на лекції, робота з вузівськими підручниками, конструювання усної відповіді.

У відповідному розділі розкривається самостійна робота при виконанні міжсесійного завдання.

Розділ I. Роль та місце самостійної роботи в навчальному процесі педагогічного вузу.

1.1. Характеристика навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Навчальний процес у вищих навчальних закладах – це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на реалізацію змісту освіти на певному освітньому рівні відповідно до державних стандартів освіти. Навчальний процес базується на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності. Він забезпечує можливість: здобуття особою знань, умінь і навичок у гуманітарній, соціальній, науково-прикладній і технічній сферах, інтелектуального, морального, духовного, естетичного і фізичного розвитку особи.

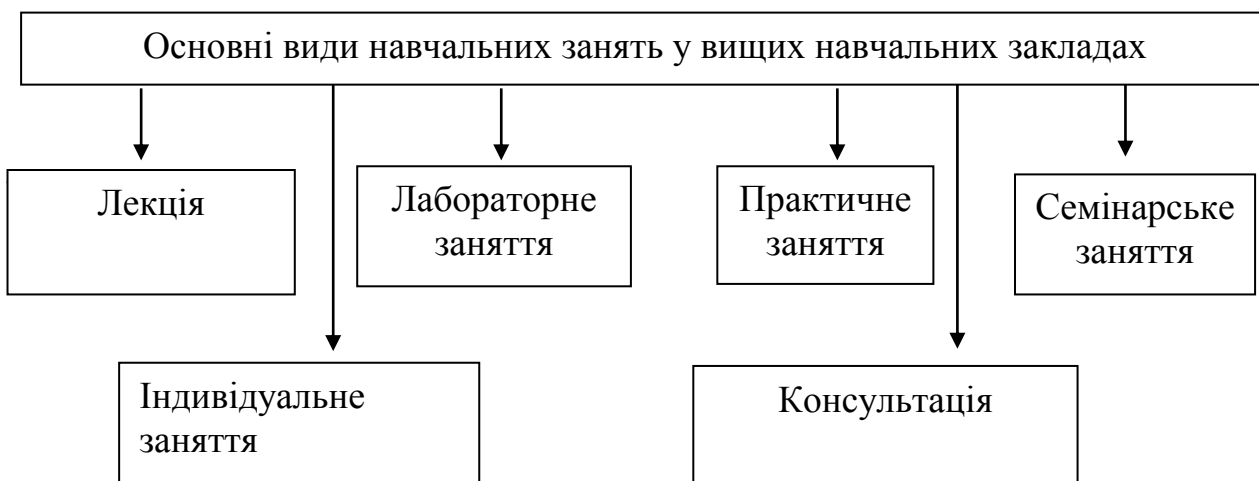
Основним учасником навчального процесу у вищих навчальних закладах є студент. Відповідно до законодавства України студент – особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за денною (очною), вечірньою або заочною, дистанційною формами навчання з метою здобуття певних освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів. Навчання студентів всіх форм навчання здійснюється за єдиним нормативно-методичним документом в галузі вищої освіти, а специфіку навчального процесу зі студентами-заочниками, порядок виконання ними самостійної роботи у міжсесійний період визначає відповідна кафедра вищого навчального закладу.

Для свідомого розуміння сутності навчального процесу у вищих навчальних закладах слід розрізняти форми та види організації навчального процесу. Формами організації навчального процесу у відповідності із законом "Про вищу освіту" є навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи.

Коментуючи названі форми слід підкреслити лише одну особливість організації навчального процесу зі студентами-заочниками, а саме: акцентування навчального навантаження на самостійну роботу та відповідне зменшення – на навчальні заняття. Інші форми: практична підготовка і контрольні заходи, не мають відмінностей як при очному так і при заочному навчанні.

Навчальні заняття у вищих навчальних закладах здійснюються в таких видах: лекція, лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття, консультація.

Лекція – основний вид проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, призначений для засвоєння теоретичного матеріалу. Про роль лекції в заочному навчанні детальніше буде викладено у відповідному розділі посібника.

Лабораторне заняття – це навчальне заняття, на якому студент під керівництвом викладача особисто проводить натурні або імітаційні експерименти чи досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, набуває практичних навичок

роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, методикою експериментальних досліджень.

Практичне заняття – це навчальне заняття, на якому викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування.

Семінарське заняття – це вид навчального заняття, на якому викладач організує обговорення, дискусію навколо заздалегідь визначених тем, до яких студенти готують тези виступів на основі індивідуально виконаних завдань (рефератів).

Індивідуальне заняття – це навчальне заняття, яке проводиться з окремими студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей. Обсяг та методи проведення індивідуальних навчальних занять визначаються індивідуальним навчальним планом студента.

Консультація – це навчальне заняття, на якому студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування. Консультація може бути індивідуальною або груповою. Для студентів-заочників передбачено час для консультацій до 10% загальної кількості годин, яка планується на навчальний предмет.

При вивченні навчального предмета „Теорія педагогіки” важливе місце відводиться курсовим роботам. Курсова робота – це індивідуальне завдання, яке виконується студентом самостійно при консультуванні викладачем. Мета курсових робіт – закріплення, поглиблення та узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Тематика курсових робіт з „Теорії педагогіки” тісно пов’язана з навчально-виховним процесом в школі, з специфікою професійної діяльності учителя технології.

На кафедрі педагогіки, психології та методики трудового та професійного навчання для студентів-заочників розроблений посібник "Методичні вказівки і тематика курсових робіт".

1.2. Загальна характеристика процесу вивчення курсу "Теорія педагогіки" студентами-заочниками.

Входження України у світовий освітній простір зумовлює приведення вітчизняних освітніх стандартів до тривалості здобуття загальної середньої освіти, моделі та змісту навчально-виховного процесу у відповідність з нормами світового співтовариства.

Зміни в змісті й структурі загальної середньої освіти мають глибинний характер і потребують професійної підготовки такого вчителя, який усвідомлює свою соціальну відповідальність, постійно дбає про своє особистісне та професійне зростання, вміє досягти нових педагогічних цілей. Під цим кутом зору у змісті професійної підготовки учителя зростає значимість психолого-педагогічних дисциплін, зокрема навчального курсу „Теорія педагогіки”.

Курс "Теорія педагогіки" має **за мету** підготовку студентів до кваліфікованої педагогічної діяльності в сучасній школі та інших середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах.

Основним завданням є озброєння майбутніх учителів знаннями теоретичних основ сучасної педагогічної науки, формування у них творчого педагогічного мислення і педагогічної ініціативи, формування практичних умінь та навичок, ефективного навчання, виховання та всебічного розвитку дитини як особистості.

В структурному відношенні програма курсу складається з чотирьох розділів.

В першому розділі "Загальні основи педагогіки", що є теоретико-методологічним, розкриваються предмет і об'єкт педагогіки, функції, категорії, джерела і методи дослідження.

В другому розділі "Дидактика" розкривається взаємозв'язок дидактики і методик навчальних предметів, сутність і структура процесу навчання, методи і організаційні форми навчання, зміст освіти в школі. Особлива увага приділяється розділу різних підходів в педагогіці до навчання – проблемне навчання, програмоване навчання, розвиваюче навчання. З метою

пропедевтичної підготовки студентів до педагогічної практики такі проблеми як структура уроку, аналіз уроку, методи навчання вивчаються в теоретико-практичному аспекті.

В третьому розділі "Теорія виховання" розглядається сутність і основні ознаки процесу виховання, загальні методи викладання системи трудового, морального, естетичного та фізичного виховання учнів.

Четвертий розділ курсу присвячений "Школознавству". В ньому розкривається значення та основні форми методичної роботи в школі, шляхи підвищення кваліфікації та атестація педагогічних працівників, основна увага приділяється структурі загальноосвітнього навчального закладу та нормативним державним документам в галузі освіти.

На курс "Теорія педагогіки" відведено 81 година як на денній, так і на заочній формах навчання. На стаціонарі години розподілено таким чином: 18 годин – лекційних, 36 годин – лабораторно-практичних занять, 27 годин – самостійна робота. Курс вивчається у IV семестрі.

На заочному відділенні години розподілено таким чином: 12 годин – лекційні заняття, 10 годин – лабораторно-практичні заняття, 10 годин – консультації, 49 годин – самостійна робота. Курс вивчається у IV і V семестрах. В IV семестрі під час літньої сесії студенти-заочники вивчають в основному I і IV розділи курсу, ознайомлюються з методикою самостійної роботи та отримують завдання для самостійної роботи в міжсесійний період. В міжсесійний період під час роботи консультаційного пункту викладачі проводять для студентів-заочників індивідуальні та групові консультації. Завершується вивчення курсу екзаменом.

ЗМІСТ КУРСУ "ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ"

Розділ I. Загальні основи педагогіки

Тема I. Предмет і завдання педагогіки. Її основні категорії

1. Структура сучасної педагогіки. Процес диференціації педагогічної науки. Педагогічні галузі: дошкільна педагогіка, шкільна педагогіка, дефектологія, педагогіка профтехосвіти, педагогіка вищої школи,

виробнича педагогіка, історія педагогіки, методики навчальних дисциплін, загальна педагогіка.

2. Предмет і об'єкт педагогіки. Специфіка предмету різних галузей педагогіки. Предмет шкільної педагогіки.
3. Функції педагогіки. Дослідження реально існуючого навчального процесу, його суті і закономірностей. Розробка рекомендацій, правил, умов, принципів ефективної навчально-виховної роботи.
4. Категорії педагогіки. Категорії та поняття. Виховання. Навчання. Освіта.

Тема 2. Джерела та методи сучасної педагогіки

1. Народна педагогіка як узагальнення історичних поглядів на виховання. Українські думи, пісні, прислів'я, звичаї, ігри про мету, зміст і методи виховання. Провідні ідеї і традиції трудового виховання. Провідні педагогічні теорії та вчення зарубіжних та вітчизняних класиків педагогіки. Наукові праці сучасних вчених-педагогів. Педагогічні та науково-методичні журнали України.
2. Методи науково-педагогічного досліджень. Особливості педагогічних досліджень. Емпіричні методи. Теоретичні методи. Математичні методи. Основні етапи педагогічних досліджень.
3. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Запозичення і використання ідей. Використання термінів і понять. Взаємозв'язок педагогіки і психології. Взаємозв'язок з іншими науками, об'єктом яких є людина і суспільство.

Тема 3. Проблеми розвитку особистості

1. Задатки і здібності. Спадкові фізичні задатки. Спадковість та її вплив на розвиток людини.
2. Поняття середовища. Середовище і активність особистості. Вплив середовища на розвиток людини.
3. Виховання як цілеспрямоване керівництво розвитком дитини. Виховання і спадковість. Виховання і середовище. Взаємозв'язок факторів, що впливають на розвиток особистості.

Розділ II. Дидактика

Тема 4. Загальна характеристика дидактики

1. Поняття дидактики. Категорії дидактики.
2. Співвідношення дидактики і методик навчальних дисциплін.
3. Структура методик навчальних дисциплін.

Тема 5. Сутність процесу навчання

1. Поняття про процес навчання та його подвійний характер.
2. Поняття та функції викладання.
3. Поняття про учіння. Етапи засвоєння знань.
4. Педагогічні умови сприйняття (ефективного) навчального матеріалу.

Тема 6. Закономірності навчання

1. Поняття закономірностей навчання.
2. Закономірності навчання, що відносяться до структурного елементу "учіння".
3. Закономірності навчання, що відносяться до структурного елементу "викладання".

Тема 7. Принципи навчання

1. Поняття дидактичних принципів.
2. Характеристика принципів навчання.

Тема 8. Зміст загальної середньої освіти

1. Поняття змісту освіти. Характеристика змісту освіти в школах України.
2. Основні документи, що зумовлюють зміст навчання. Навчальний план. Навчальна програма. Підручник.
3. Характеристика теорії формальної та матеріальної освіти.

Тема 9. Форми організації навчання

1. Суть форм організації навчального процесу в школі.
2. Структура уроку.
3. Типи уроків.
4. Фронтальна, групова та індивідуальна форма організації навчальної діяльності учнів на уроці.
5. Основні форми позакласної навчальної роботи.
6. Історичний огляд розвитку форм організації навчання.

Тема 10. Дидактичні основи уроку в сучасній школі

1. Структурні елементи комбінованого уроку.
2. Дидактична характеристика структурних компонентів.

Тема 11. Методи навчання

1. Поняття методів навчання. Прийоми та методи навчання.

2. Класифікація методів навчання.
3. Методи передачі нових знань: оповідання, пояснення, шкільна лекція.
4. Методи, що використовуються для придбання нових знань, їх закріплення і набуття вмінь та навичок. Бесіда як метод навчання у формі "запитання-відповіді", лабораторна робота. Екскурсія. Вправа. Робота з підручником.
5. Функції перевірки і оцінки знань.
6. Основні види перевірок для здійснення поточного контролю. Усне опитування. Перевірка письмових домашніх робіт. Контрольна робота.
7. Підсумкові перевірки знань. Екзамен. Залік. Підсумкові контрольні роботи.
8. Оцінка знань. Педагогічні вимоги до оцінки знань.

Тема 12. Дидактичні теорії видів навчання

1. Основні види (типи) навчання.
2. Форми проблемного навчання.
3. Програмоване навчання.
4. Диференційоване навчання в школі.

Тема 13. Засоби навчання

1. Функції та види засобів навчання.
2. Підручник, його функції, структура, вимоги.
3. Технічні засоби навчання.
4. Використання комп'ютерних програм в школі.

Тема 14. Позаурочна навчальна робота

1. Поняття позаурочної роботи.
2. Семінарські заняття, їх роль, класифікація.
3. Факультативні заняття.
4. Навчальні екскурсії.
5. Предметні гуртки.

Тема 15. Нестандартні та відкриті уроки

1. Нестандартні уроки.
2. Відкриті уроки, мета їх проведення, вимоги до аналізу та обговорення.

Розділ III. Теорія виховання

Тема 16. Сутність, зміст процесу виховання

1. Поняття процесу виховання. Значення мети виховання в педагогічній діяльності.
2. Основні шляхи виховання школярів. Виховання в процесі навчання. Позакласна виховна робота. Позашкільне виховання.

3. Форми позакласної виховної роботи. Загальні або універсальні форми. Спеціальні форми виховної роботи.
4. Складові частини виховання.

Тема 17. Принципи та основні напрямки виховання

1. Основні закономірності процесу виховання.
2. Характеристика принципів виховання.
3. Напрямки виховання.
4. Поняття методів виховання та їх класифікація.

Розділ IV. Школознавство

Тема 18. Система та принципи освіти. Наукові основи управління загальноосвітньої школи

1. Поняття школознавства. Закон України “Про освіту”. Закон України “Про загальну середню освіту”.
2. Система освіти в Україні. Характеристика структурних елементів школи як системи освіти.
3. Загальна середня освіта як структурний елемент системи освіти в Україні. Середні загальноосвітні навчально-виховні заклади.
4. Основні принципи освіти в Україні.
5. Педагогічна рада школи, зміст і організація її роботи.
6. Методична робота в школі. Основні форми методичної роботи в школі.
7. Планування роботи школи. Атестація педагогічних кадрів.

1.3. Сутність та значення самостійної роботи студента-заочника.

Самостійна робота студента-заочника є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом, здобуття наукової системи знань, умінь і навичок. Вона сприяє формуванню самостійності, ініціативи, дисциплінованості, почуття відповідальності, необхідних майбутньому вчителю у професійній педагогічній діяльності.

Особливо зростає роль самостійної роботи майбутнього вчителя в сучасних умовах запровадження законів України „Про вищу освіту”, „Про загальну середню освіту”, в умовах входження України у світовий освітній простір. З огляду на нову ситуацію в освітній галузі сучасний педагог повинен

уміти діяти творчо, самостійно, працювати в умовах вибору педагогічної позиції, технології, змісту, форм і методів навчання.

Дидактичне значення самостійної роботи

1. У процесі самостійної роботи студенти набувають більш повних і глибоких знань, які характеризуються такими критеріями як системність, оперативність, гнучкість і міцність знань.
2. Самостійна робота над науковими проблемами об'єктивно впливає на формування самостійності мислення і суджень. Студенти виробляють у собі здатність висловлювати власні думки з навчальних тем або інших теоретичних питань.
3. Систематична робота в якій-небудь науковій галузі сприяє виробленню інтересу до цієї науки. Як відомо, інтерес – це вибіркове відношення особистості до об'єкта, в силу його життєвого значення і емоційної привабливості. Внаслідок емоційної привабливості до психології, педагогіки, фізики, хімії або історії знижуються вольові зусилля, які замінюються захопленістю при вивченні цих наук.
4. Самостійна робота відіграє важливу роль в удосконаленні студентами таких якостей як наполегливість, завзятість і цілеспрямованість.
5. Самостійна робота студентів сприяє виробленню в них навичок наукової організації педагогічної праці.

Важливо підкреслити, що всі якості, які виробляються з часом, у свою чергу впливають на підвищення ефективності самостійної роботи.

Види самостійної роботи студентів

Самостійну роботу студентів класифікують за різними критеріями.

1. За характером навчально-пізнавальної діяльності:

- Репродуктивна навчально-пізнавальна діяльність передбачає дії студента за готовим зразком, у типовій ситуації.

- Реконструктивна самостійна навчально-пізнавальна діяльність передбачає перебудову рішень, складання планів, тез, анотацій, написання рефератів та ін.

- Творча самостійна робота передбачає аналіз проблемних ситуацій, отримання наукової інформації із суміжних наук, розробка інноваційних

рекомендацій. Така робота студента передбачає його вміння спостерігати явища та збирати факти, проникати в сутність явища, вміння узагальнювати і поглиблювати знання, здатність поставити науковий експеримент і зробити на його основі висновки і рекомендації.

2. За рівнем мотивації:

- Самостійна робота низького рівня. До самостійних дій студента спонукає викладач, допомагаючи йому практично і постійно контролюючи виконання.

- Самостійна робота середнього рівня. До самостійних дій спонукає викладач, але студенти працюють самостійно, контролюючи себе.

- Самостійна робота високого рівня. Така робота характерна тим, що виконання завдання організовує і контролює сам студент.

На жаль, сучасна педагогіка вищої школи обмежує свої дослідження самостійною роботою студентів денної форми навчання.

Наші дослідження організації, проведення, результатів самостійної роботи студентів-заочників протягом багатьох років показали ряд суттєвих недоліків:

1. Невміння студентів розподіляти зміст роботи на приблизно рівні компоненти на період роботи від сесії до сесії. Як правило, матеріал для вивчення відкладається, а потім в "аварійному" порядку відпрацьовується за один-два місяці до чергової сесії.

2. Конспектування першоджерел педагогіки проводиться майже повним переписуванням тексту. Порушується основне дидактичне призначення конспекту як логічно обробленого короткого викладу прочитаного матеріалу.

3. Деякі студенти, вивчивши програмний матеріал „Теорії педагогіки”, не прагнуть перевірити і закріпити свої знання, а залишають їх на рівні узнання. Пізніше для них є несподіванкою, що викладач перевіряє і повноту, і глибину, і системність знань.

Наш досвід переконливо показав, що, якщо зі студентами-заочниками проводити спеціальні додаткові заняття щодо технології самостійної роботи, то названі вище та інші недоліки значно мінімізуються.

Матеріали даного посібника базуються на названому досвіді проведення занять зі студентами-заочниками з технології самостійної роботи над курсом "Теорія педагогіки".

Розділ 2. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студента-заочника.

2.1. Робота студента на лекції.

В організації самостійної роботи студента-заочника вузівська лекція відіграє значну роль. На лекції закладаються основи самостійної роботи, оскільки на такому занятті розкривається сутність основних питань програмної теми, звертається увага на найбільш складні проблеми. При заочній формі навчання лекція має особливу значимість, оскільки:

- по-перше, надзвичайно продуктивно використовується робочий час – за дві академічні години студент отримує такий об'єм інформації, на який потрібно витратити значно більше часу при самостійному пошуку;

- по-друге, дає студентам загальне уявлення про зміст і завдання усієї навчальної дисципліни;

- по-третє, розкривається значення навчальної дисципліни у фаховій підготовці майбутнього вчителя;

- по-четверте, орієнтує студентів на те, як працювати над першоджерелами, дає детальний огляд підручників та навчальних посібників;

- по-п'яте, даються методичні поради студентам, як самостійно працювати над навчальною дисципліною;

- по-шосте, живе слово та інтонація викладача значно покращують сприймання матеріалу, що вивчається, та особистісне ставлення до нього.

При цьому ефект лекції залежить від уміння студента-заочника "працювати студентом". Складність полягає у тому, що деякі студенти-заочники мають значну перерву у навчанні, втратили навички навчальної діяльності. Важливо враховувати, що викладання і учіння як види трудової діяльності викладача і студента знаходяться у тісному взаємозв'язку. Підсумковий успіх педагогічного процесу залежить від ефективності роботи як викладача, так і студента. І все ж таки в значній мірі залежить від зусиль студента, його активності, бажання і уміння засвоїти навчальний матеріал. Необхідні зусилля волі для концентрації та збереження уваги під час аудіювання.

Навчальне аудіювання – це довготривале зосереджене аналітичне слухання студентом лекції і одночасне, синхронне конспектування її змісту. Це дуже складна розумова праця, ефективність якої залежить не тільки від методичної майстерності викладача, але й від уміння студента вчитись і бути уважним.

Матеріали науково-педагогічного дослідження та досвід роботи кафедри дали можливість розробити такі методичні рекомендації студентам:

1. Напередодні лекції необхідно повторити попередній матеріал з метою підготовки підґрунтя для сприймання нової наукової інформації. Такий прийом значно скорочує етап впрацьовування, входження у нову тему.
2. Напередодні лекції треба переглянути у підручнику або навчальному посібнику зміст наступної теми лекції. Виконання цієї рекомендації сприяє більшій зацікавленості і цілеспрямованості засвоєння студентом лекційного матеріалу. Але це ідеальний варіант, яким керуються, на жаль, лише окремі студенти.
3. До початку лекції доцільно підготувати всі елементи, що складають культуру праці студента на занятті: зошит, ручка, кольорові ручки або фломастери, лінійка та ін. Використання такого "допоміжного матеріалу" робить рукописний текст рельєфним, більш зрозумілим, він легше читається.
4. Докладно записати запропонований викладачем план і в процесі слухання лекції періодично звірятися з ним. Дуже ефективним є графічне зображення і ходу лекції.
5. Доцільно зосереджувати увагу на змісті і логіці викладу лекції.
6. Супроводжувати слухання лекції веденням скорочених записів її змісту. Слухання з установкою на запис неминує перетворюється у довільне аналітичне слухання. У цьому випадку відпрацьовується уміння вести основну лінію викладу із проникненням у суть міркувань викладача. Досвід показує, що у студентів, які не мають установки на запис лекції,

притуплюється увага і значно знижується ефективність навчальної діяльності.

7. Незважаючи на щільний графік аудиторних занять під час сесії, рекомендуємо доопрацювати конспект лекції в той самий день.
8. Послідовність цієї роботи доцільно виконувати у такому порядку: по-перше, уточнити окремі положення, формулювання і цифрові дані; по-друге, з'ясувати незрозумілі терміни, вирази, поняття; по-третє, внести доповнення, уточнення, малюнки, цитати та ін.

Позааудиторна робота над конспектом лекцій підвищує розумову активність студента, сприяє кращому засвоєнню матеріалу і, як наслідок, полегшує підготовку до практичних занять, заліків і екзаменів.

2.2. Робота з вузівським підручником

Вузівський підручник – це книга для студента, підготовлена для вивчення певної наукової дисципліни. Підручник – це достатньо складний за змістом письмовий твір, який відповідає певним вимогам науково-педагогічного, психологічного і методичного характеру.

Природно, що зміст підручника значно легше засвоїти, ніж монографію або наукову статтю. Бібліотека університету має достатню кількість підручників педагогіки та забезпечує ними в першу чергу студентів-заочників.

Для роботи над курсом "Теорія педагогіки" найдоступнішими для засвоєння є такі:

- Зайченко І.В. Педагогіка. – Чернігів, 2003.
- Зайченко І.В. Педагогіка. – К., 2006.
- Фіцула М.М. Педагогіка. – К., 2002.
- Фіцула М.М. Педагогіка. – К., 2003.

Методичні поради, наведені нижче, будуть сприяти підвищенню ефективності самостійної роботи студентів із вузівським підручником.

Порада перша. Уважно прочитати назву розділу і уявити, про що у ньому повинна йти мова. Справа в тому, що у підручнику матеріал викладається в логічній послідовності і дозволяє студенту уявити новий матеріал за аналогією з

попереднім. Так, наприклад, якщо студент вивчив розділ "Форми організації навчального процесу в школі", то він у змозі уявити про що йдеться у наступному розділі "Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі".

Порада друга. Відновити, висвітлити базові знання для більш глибокого засвоєння нового матеріалу. Наприклад, перш ніж прочитати матеріал "Поняття процесу навчання", необхідно відновити в пам'яті або переглянути у підручнику такі поняття: навчання, освіта, дидактика, взаємодія, спілкування, компонент, функції.

Порада третя. Прочитати перший параграф від початку до кінця і виконати такі навчальні операції: по-перше, виділити головне; по-друге, виписати всі незрозумілі слова; по-третє, скласти план параграфа.

Уміння виділити головне є найбільш складним для студента. Виділення головного – це основний спосіб логічної обробки навчального матеріалу. Спочатку необхідно визначити найважливіше за допомогою питання: "Про що повідомляється в даному абзаці, в наступному?". Потім слід відокремити головне від другорядного, а далі розділити зміст параграфа на смислові частини і скласти план.

Плани можуть бути простими і розгорнутими. Простий план складається в оповідній формі або у формі запитань і відображає логічну послідовність викладу матеріалу у параграфі. Розгорнутий план, окрім основних питань, включає і деякі підпункти, короткий їх зміст.

Разом з простим і розгорнутим планами можна зміст параграфа зобразити схематично або за допомогою малюнків. Такі прийоми допомагають зацентувати увагу на головному і сприяють тривалому запам'ятовуванню матеріалу.

Порада четверта. Звернутись до різноманітної навчальної, навчально-методичної, довідкової літератури для уточнення незрозумілих термінів і для поглиблення та розширення отриманих знань. Наприклад:

– Мосілшенко В.А. Українська етнопедагогіка, Суми. – 2005.

- Український педагогічний календар. К. – 2002.
- 20 видатних українських педагогів. Полтава. – 2002.
- Галус О.М., Шапошнікова Л.М. порівнянна педагогіка. К. – 2006.
- Рекомендації до планування роботи класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти (Міносвіти і науки № 1/9 – 520 від 14.08.08).

Порада п'ята. Закрити книгу і повторити зміст параграфа за допомогою складеного плану, малюнка або схеми.

Порада шоста. Замінити приклади підручника власними, пов'язаними із професійною діяльністю вчителя трудового навчання, сформулювати вступ і висновки до матеріалу параграфа.

Така робота з вузівським підручником повинна проводитися систематично. При цьому студенти повинні працювати над вдосконаленням власного стилю читання і письмової обробки навчального матеріалу.

У процесі самостійної роботи з підручником у студента, природно, виникає питання "Чи достатні мої знання? Чи можна їх вважати повними?"

Дидактикою вищої школи розроблено критерії оцінки рівня наукових знань і вмінь студента, якими є повнота, глибина і системність знань, їх оперативність, гнучкість, узагальненість і усвідомленість.

1. Повнота знань. Навчальна програма будь-якої наукової дисципліни, в тому числі "Теорія педагогіки" передбачає певний обсяг знань, яким повинні володіти студенти. Цей обсяг характеризує повноту знань, основними видами якого є: теорії, закони, поняття, уявлення, наукові факти.

Протилежним поняттям є неповні знання. Так, якщо студент на запитання "Поняття, завдання та шляхи морального виховання" формулює лише визначення поняття та дає загальну характеристику, а не називає конкретні завдання та шляхи морального виховання учнів, такі знання характеризуються як неповні.

Важливо підкреслити, що повнота знань – поняття відносне. Якщо певний обсяг знань з педагогіки для першокурсника, який вивчає "Вступ до спеціальності", є повним, то для студента III-го курсу – неповним.

2. Глибина знань. Як відомо, наука досліджує суттєві і несуттєві зв'язки предметів і явищ реального світу. Сукупність усвідомлених студентом суттєвих зв'язків між співвідносними знаннями характеризує глибину знань. Глибина знань тим більша, чим більша суттєвість зв'язків і чим більше вони відображають сутність явищ більш високого порядку. Так, сутність процесу навчання відображає такий закон дидактики – усяке навчання вимагає активної взаємодії вчителя і учня, спрямованої на об'єкт, що вивчається.

Протилежним поняттям глибині знань є поверхові знання.

3. Системність знань. Системність передбачає усвідомлення студентом знань за їх місцем у структурі наукової теорії. Студент повинен глибоко розуміти, що є основним положення, що – наслідком і що – додатком. При цьому статус кожного знання постійний, тобто виконує постійну функцію. Так, наприклад, поняття "навчання" є вихідним для понять "учіння", "викладання", "урок".

Протилежним поняттям є безсистемність знань, яка проявляється у викладі окремих фактів, окремих понять, без уміння показати взаємозв'язок між ними.

4. Оперативність знань. Загальний термін "оперативність" означає здібність швидко, своєчасно приймати рішення, спрямовувати хід справ (оперативне керівництво). Оперативність знань – це здібність і готовність студента до своєчасного їх застосування. Оперативністю можна визначити якість, що характеризується кількістю ситуацій, де студент може свідомо застосовувати ті або інші знання. Ця якість особливо важлива для вчителя трудового навчання, який при поясненні на перший погляд простої трудової операції обов'язково повинен використати свої інженерні знання.

У дидактиці відомо три варіанти оперативного застосування знань. Перший варіант пов'язаний із знанням алгоритмічного характеру, коли точно

вказано послідовність дій (правило правої руки у фізиці, спосіб добування квадратного кореня у математиці). Другий – із знанням рекомендацій, які дають лише орієнтири для визначення дій і їх послідовності (наприклад, правила дидактики). Третій варіант застосування знань відноситься до узагальнених знань, які стають орієнтиром у практичній діяльності (керівництвом навчальним процесом при опорі на теорію навчальної діяльності).

5. Згорнутість і розгорнутість знань. *Згорнутість* знань полягає у здатності студента висловити знання лаконічно. Наочним прикладом можуть бути розроблені відомим педагогом-новатором В.Ф. Шаталовим опорні конспекти. Опорний конспект Шаталова являє собою лист із малюнками, окремими словами, формулами, за допомогою яких кодуються певна інформація [5,6].

Розгорнутість знань полягає у здібності показати знання про способи дій в складній діяльності. Розгортання є однією з умов усвідомлення елементів об'єкта засвоєння.

6. Міцність знань. Загальний термін "міцність" означає стійкість, важку руйнівність, постійність, несхильність до змін.

Міцність, як і якість знань, полягає у стійкості фіксації в пам'яті системи суттєвих знань і засобів їх застосування або у готовності вивести нові знання, спираючись на інші опорні знання.

Першим критерієм міцності знань є довгочасність їх зберігання у пам'яті. Другим критерієм є готовність студента за допомогою фундаментальних знань виводити інші знання.

Такі основні критерії оцінки рівня і якості знань, на які треба орієнтуватись студенту в процесі самостійної роботи. Усі ці якості тісно взаємопов'язані і взаємообумовлені.

Сучасні підручники з педагогіки включають у зміст такі компоненти як: "Запитання для самоконтролю", "Запитання та завдання", які допомагають студенту перевірити якість своїх знань. Так, наприклад, у підручнику І.В. Зайченка після теми "Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі" поставлені такі запитання:

1. Дайте означення уроку. Якими умовами і факторами визначається вибір мети уроку?

6. На що необхідно звертати увагу учителеві в процесі аналізу і самоаналізу уроку?

2.3. Конструювання усної відповіді

Усна відповідь студента на семінарі, співбесіді, практичному занятті, заліку, екзамені є найважливішим засобом своєчасної діагностики ефективності навчального процесу. Однак для цього студент повинен мати певні вміння усної відповіді. Досвід показує, що більшість студентів першого й другого курсів не вміють виділити і висловити головне у проблемі, а стиль викладу зберігають "шкільний", починаючи приблизно так: "Ми знаємо, що..." і т.д.

Рекомендуємо насамперед ознайомитися із загальною усною відповіддю студента вищого навчального закладу.

Загальна характеристика усної відповіді.

1. Усна відповідь – теоретичні міркування студента з певного питання (проблеми).

2. Логіка міркувань студента повинна носити тільки дедуктивний характер.

Як відомо, існує два шляхи викладу навчального матеріалу – індуктивний і дедуктивний. При індуктивному – викладають спочатку факти, демонструються досліди, здійснюються розрахунки і поступово підходять до узагальнень, визначення понять, формулювання означень. При дедуктивному викладі спочатку формулюються закон, поняття, загальне положення, а далі поступово виводяться окремі випадки і практичне їх застосування. В процесі роботи із студентами викладач застосовує як індуктивний, так і дедуктивний способи викладу.

3. Усна відповідь, як правило, складається із 5-6-ти логічних елементів. За допомогою питання "Про що?" складається конструкція або план майбутнього виступу.

4. За допомогою питання "Що конкретно говорити?" логічні елементи наповнюються змістом.

5. Відповідь повинна починатись з короткого вступу і завершуватися висновками.

Найбільш складним для студента в його усній відповіді на питання навчальної теми є виклад узагальнених висновків.

Термін "висновок" вказує на те, що відображені у ньому думки "виводяться" із попередніх суджень, підсумовують їх. Висновок потрібно формулювати чітко і починати такими словами:

- робимо висновок;
- як висновок, відмічаю;
- таким чином.

В академічному стилі викладу матеріалу не допустимими є такі фрази: "Бажаю сказати...", "Можна сказати..." та інші.

6. Усна відповідь повинна містити наукову термінологію і не засмічуватися побутовими міркуваннями. Особливо часто зустрічаються побутові міркування з проблем виховання.

7. Доцільно з деяких проблем, тем, розділів і питань студенту розробити власні базові конструкції відповідей, які значно полегшують процес засвоєння і закріплення навчального матеріалу.

Так, наприклад, конструкція відповіді на тему "Трудове виховання" може бути такою:

1. Визначення поняття "Трудове виховання".
2. Основні задачі трудового виховання.
3. Трудове виховання на уроках.
4. Позакласна робота з трудового виховання.
5. Позашкільна виховна робота.

Ця конструкція також підходить до тем: естетичне виховання, фізичне виховання, екологічне виховання та інших.

При конструюванні відповіді на питання "Дидактичний принцип активності учнів" можна скористатися такою базовою конструкцією:

1. Визначення поняття "Дидактичний принцип".
2. Місце принципу активності в системі дидактичних принципів.
3. Дидактична закономірність, на якій базується принцип.
4. Система вимог принципу активності до організації та методики проведення занять з учнями.

Ця конструкція може бути використана при відповіді на такі запитання: "Принцип наочності", "Принцип доступності", "Принцип науковості", "Принцип систематичності", "Принцип міцності засвоєння знань, умінь та навичок" та ін.

Розділ III. Організація самостійної роботи студента-заочника в міжсесійний період.

Міжсесійний період – найоб’ємніший період самостійної роботи студента-заочника.

Цьому періоду передувала літня сесія, під час якої студенти набували знання програмних розділів "Загальні основи педагогіки" та "Школознавство", які об’єднані в перший змістовий модуль. Враховуючи щільний графік роботи на сесії та чергування багатьох предметів можливі, як показує досвід, прогалини в знаннях. Тому рекомендуємо в міжсесійний період закріпити знання, керуючись для самоконтролю такими запитаннями.

3.1. Змістовний модуль перший "Загальні основи педагогіки: Школознавство"

Основні питання для самоконтролю і контролю:

1. Система сучасної педагогіки.
2. Функції педагогіки.
3. Категорії педагогіки.
4. Предмет педагогіки (шкільної).
5. Зв’язок педагогіки з іншими науками.
6. Структура сучасної середньої загальноосвітньої школи.
7. Типи загальноосвітніх навчальних закладів.
8. Система загальної середньої освіти.
9. Система вищої освіти.
10. Основні нормативні документи України в галузі освіти.
11. Закон України "Про загальну середню освіту" (загальна характеристика).
12. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа), (загальна характеристика).
13. Основні принципи освіти в Україні.
14. Методична робота в школі.
15. Атестація педагогічних кадрів.

В процесі самостійного вивчення педагогіки, проблем освіти в Україні важливо дотримуватися основних вимог держави, які викладені в нормативних документах в галузі освіти.

ОСНОВНІ НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

1. Закон України „Про освіту” (1991, 1996). // Відомості Верховної ради України. - 1996. - № 21
2. Закон України „Про загальну середню освіту” (1999). // Відомості Верховної ради України. - 1999. - № 28
3. Закон України „Про вищу освіту” (2002). // Інформаційний вісник. – 2002. - № 9
4. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджено Указом президента України від 17.04.2002 р. // Освіта. – 2002. – 24 квітня
5. Положення про загальноосвітній навчальний заклад. Затверджено постановою Кабінету міністрів України від 14.06.2000 р. // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. - № 6
6. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа). Схвалена 22.11.2001 р. Міносвіти і науки України. // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. - № 2
7. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2004. – № 1-2
8. Типові навчальні плани загальноосвітніх закладів на 2001/2002 – 2004/2005 навчальні роки. Затверджено Міносвіти і науки України від 25.04.2001 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2001. – № 9
9. Типові навчальні плани для основної та старшої школи загальноосвітніх навчальних закладів у структурі 12-річної школи. Затверджено Міносвіти і науки України від 07.05.2007 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2007. – № 14 – 15
10. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання 5-9 класи. – К.: Шкільний світ, 2001
11. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання 10-11 класи. – К.: Педагогічна думка, 2001
12. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Трудове навчання. обслуговуюча праця 8-11 класи. – К.: Педагогічна думка, 2001
13. Трудове навчання. Програма (рівень стандарту) для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. – К., 2004

Основну увагу в міжсесійний період слід звернути на самостійне вивчення розділу "Дидактика". Цей розділ педагогіки має фундаментальне значення для наступного вивчення професійно-педагогічної дисципліни "Теорія і методика трудового навчання".

Для самоконтролю і контролю знань дидактики розроблені такі запитання.

3.2. Змістовний модуль другий "Дидактика".

Основні питання для самоконтролю і контролю:

1. Поняття дидактики.
2. Взаємозв'язок загальної дидактики і предметних дидактик.
3. Предмет дослідження загальної дидактики.
4. Основи поняття загальної дидактики як науки.
5. Основні дидактичні концепції.
6. Поняття процесу навчання.
7. Процес навчання як взаємодія його компонентів.
8. Функції процесу навчання.
9. Характеристика освітньої функції навчання.
10. Характеристика виховної функції навчання.
11. Характеристика розвиваючої функції навчання.
12. Структура діяльності вчителя у навчальному процесі.
13. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання.
14. Діяльність учителя і учня в умовах пояснювально-ілюстративного навчання.
15. Діяльність учителя і учня в умовах проблемного навчання.
16. Діяльність учителя і учня в умовах програмованого навчання.
17. Принципи навчання як дидактична категорія.
18. Принцип науковості змісту і методів навчального процесу.
19. Принцип систематичності й послідовності у навчанні.
20. Принцип свідомого засвоєння знань.
21. Принцип активності й самосвідомості.
22. Принцип доступності навчання.
23. Принцип ґрунтовності знань.
24. Поняття і сутність змісту освіти.
25. Теорії формальної та матеріальної освіти.
26. Базовий навчальний план середньої загальноосвітньої школи.
27. Характеристика навчальних програм.
28. Характеристика підручників.
29. Поняття про методи і прийоми навчання.
30. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
31. Поняття про форми організації навчального процесу в школі.
32. Форми організації навчання та їх розвиток у дидактиці.
33. Урок як основна форма організації навчання в сучасній школі.
34. Типологія і структура уроку.

35. Організація навчальної діяльності учнів на уроці.
36. Поняття та види контролю результатів навчання.
37. Методи контролю.
38. Характеристика методу усного контролю.
39. Критерії оцінювання досягнень учнів у системі загальної середньої освіти.
40. Дидактична характеристика сутності та основних причин неуспішності учнів.

Консультації з питань дидактики студенти можуть отримати під час роботи консультаційних пунктів, які передбачені розкладом індустріально-педагогічного факультету.

Під час зимової сесії студенти вивчають програмний розділ "Теорія виховання" (III змістовий модуль).

Нижче наведені запитання, які орієнтують студентів на підготовку до сесії. Ці ж запитання є контрольними для оцінювання знань по III змістовому модулю.

3.3. Змістовний модуль третій "Теорія виховання"

Основні питання для самоконтролю і контролю:

1. Поняття розвитку людини.
2. Характеристика основних закономірностей розвитку дитини.
3. Сенситивний характер розвитку дитини.
4. Нерівномірність розвитку як одна із закономірностей розвитку дитини.
5. Провідна роль діяльності в розвитку особистості.
6. Роль спадковості як фактору в розвитку людини.
7. Роль середовища як фактору спадковості людини.
8. Роль виховання як фактору в розвитку людини.
9. Основні етапи процесу виховання.
10. Поняття і основні ознаки виховання.
11. Основні шляхи виховання школярів.
12. Форми позакласної виховної роботи.
13. Методи виховання та їх класифікація.
14. Словесні методи виховання.
15. Методи організації діяльності.
16. Методи стимулювання.
17. Характеристика методу заохочення.
18. Характеристика методу покарання.
19. Мета та основні напрямки виховання.
20. Поняття та основні завдання естетичного виховання.
21. Основні шляхи естетичного виховання школярів.
22. Поняття та основні завдання фізичного виховання.
23. Поняття та основні завдання трудового виховання.
24. Поняття та основні завдання морального виховання.

- 25.Поняття та основні завдання виховання несприйнятливості до наркогенних речовин.
- 26.Поняття та основні завдання екологічного виховання.
- 27.Принципи трудового навчання. (за книгою В.О. Сухомлинського "Павлиська середня школа").
- 28.Матеріальна база трудового виховання (педагогічні аспекти). (За книгою В.О. Сухомлинського "Павлиська середня школа").
- 29.Поняття і специфіка принципів виховання.
- 30.Учнівський колектив та його роль у формуванні особистості.

Розподіл балів за змістовими модулями.

№ з/п	Модулі	Бали
1.	Модуль I – Загальні основи педагогіки	до 10
2.	Модуль II – Дидактика	до 50
3.	Модуль III – Теорія виховання	до 40
Всього		100

Шкала оцінки знань з курсу "Теорія педагогіки"

Оцінка ECTS	Оцінка (За національною шкалою)	Сума балів
A	5 (відмінно)	90-100
B,C	4 (добре)	75-89
D,E	3 (задовільно)	60-74
FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	35-59
F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	0-34

ВИСНОВКИ

Вивчення курсу "Теорія педагогіки" – це один із етапів професіонального становлення майбутнього вчителя трудового навчання. Важливо враховувати провідну роль педагогіки для майбутнього вчителя в системі теоретичних знань, які викладаються в педвузі. Її основна функція – пізнавати закони виховання і навчання учнів і на цій основі пропонувати найоптимальніші засоби методики організації навчально-виховного процесу, його змісту, принципів, методів і організаційних форм. Найважливішими категоріями педагогіки є: виховання, навчання, освіта, педагогічний процес, розвиток, формування людини.

Для студента-заочника основним способом оволодіння наукою "Педагогіка" є самостійна навчально-пізнавальна діяльність. Теорією та вузівською практикою переконливо доведено, що знання можна вважати надбанням студента тільки за умови, що він доклав для їх здобуття власні розумові зусилля. Самостійна робота студентів сприяє формуванню у них ініціативності, дисциплінованості, культури розумової праці, здібності застосовувати нестандартні методи, діяти творчо, самостійно.

Однією із найважливіших передумов високої якості самостійної роботи є її планування студентом і пошук свого власного стилю наукової організації розумової праці, роботи з науковою та навчальною літературою, першоджерелами педагогіки та нормативними документами України в галузі освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України „Про вищу освіту” // Урядовий кур’єр, - 2002, - №16
2. Закон України „Про загальну середню освіту” // Відомості Верховної ради України. - 1999. - № 28
3. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа). // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. - № 2
4. Збірник нормативних документів з питань організації заочного навчання у вищих навчальних закладах України. – К., 2002
5. Акименко М.І., Завацький С.В., Сиченков В.П., Самостійна робота студента. – Чернігів, - 2000.
6. Безпалько В.П. Слагаемые педагогических технологий. – М., 1989
7. Балюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти. – К., 1997
8. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів // Вища школа. – 2001 - №4
9. Гуревич Р., Атаманюк В. Про підвищення ефективності організації самостійної навчальної діяльності студентів // Наукові записки: Педагогика. – 2002. - №7
10. Лебединський І.П. Організація самостійної роботи студентів при вивченні загальноосвітніх предметів // Нові технології навчання. – 1996 – Вип. 17
11. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес // Освіта – 2004. - №38
12. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. – К., 1997
13. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи – К., 2006

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
----------------	---

РОЗДІЛ I. РОЛЬ ТА МІСЦЕ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПЕДВУЗУ

1.1. Характеристика навчального процесу у вищому навчальному закладі.....	6
1.2. Загальна характеристика процесу вивчення курсу "Теорія педагогіки" студентами-заочниками.....	9
1.3. Сутність та значення самостійної роботи студента-заочника.....	14

РОЗДІЛ II. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА-ЗАОЧНИКА

2.1. Робота студента на лекції.....	17
2.2. Робота з вузівським підручником.....	19
2.3. Конструювання усної відповіді.....	24

РОЗДІЛ III. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА-ЗАОЧНИКА В МІЖСЕСІЙНИЙ ПЕРІОД

3.1. Змістовий модуль "Загальні основи педагогіки. Школознавство".....	26
3.2. Змістовий модуль "Дидактика".....	28
3.3. Змістовий модуль "Теорія виховання".....	29

ВИСНОВКИ

ЛІТЕРАТУРА